

Sygn. I C 12/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Maria Cichoń
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2015 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa W. W. (1)

przeciwko T. Z.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

oddala powództwo.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt IC 12/15

UZASADNIENIE

Powód W. W. (1) w pozwie skierowanym przeciwko T. Z. wniósł o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotu darowizny nieruchomości zabudowanej położonej w C. przy ul. (...), dokonanej aktem notarialnym z dnia 3 grudnia 2007 roku, nr Rep. A. (...), sporządzonym w Kancelarii Notarialnej w L. przed asesorem notarialnym A. C..

W uzasadnieniu swojego żądania podniósł powód, iż po obdarowaniu pozwana zaczęła być wobec powoda rażąco niewdzięczna, co przejawiało się prowadzeniem działalności konkurencyjnej dla prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej. Zarzucił powód, że pozwana nastawiała dzieci przeciw niemu, że przywłaszczyła pieniądze powoda, które po pięciu latach wpłynęły na wspólny rachunek powoda i pozwanej. Zarzucił również powód, że pozwana wspólnie z J. K. przywłaszczyła na szkodę powoda samochód osobowy – w tej sprawie toczy się sprawa w Sądzie Rejonowym w Łęborku pod sygn. (...). Powód wzywał pozwaną do zwrotu darowizny, ta jednak nie uznała roszczenia powoda.

Pozwana T. Z., w odpowiedzi na pozew (k. 93 i n.), wniosła o oddalenie powództwa. Powołując się na szereg postępowań toczących się między stronami dotyczących składników majątkowych, w tym także nieruchomości objętej niniejszym pozwem, wskazywała, że powód wszelkimi sposobami zmierza do odebrania pozwanej tych składników majątku, które przypadły jej w wyniku dokonanej przez strony podziału majątku wspólnego.

Sąd ustalił:

Powód W. W. (1) i pozwana T. Z. pozostawali w związku małżeńskim od dnia 8 sierpnia 1981 roku do dnia 4 grudnia 2007 roku.

dowód: wyrok Sadu Okręgowego w Słupsku z dnia 4 grudnia 2007 roku, sygn. akt (...) k. 26

Umową z dnia 17 sierpnia 1990 roku S. i Ł. W.-rodzice powoda, darowali mu do jego majątku odrębnego gospodarstwo rolne wraz z zabudowaniami, tj. nowym domem mieszkalnym, położone w C..

dowód: akt notarialny nr (...) k.24-25

W trakcie trwania między stronami procesu o rozwód, tj. w dniu 3 grudnia 2007 roku W. W. (1) i T. Z. (wówczas W.) oraz dzieci stron: B. W., D. W. zawarli w formie aktu notarialnego, przed asesorem notarialnym A. C., umowę darowizny. Przedmiotem umowy były dwie nieruchomości, jedna położona w miejscowości C. obejmująca działki nr (...) o łącznej powierzchni 1,4094 ha, dla której Sąd Rejonowy w Lęborku prowadzi księgę wieczystą Kw. Nr (...) i druga położona w miejscowości O. gmina L., składająca się z działki nr (...) o powierzchni 0,4319 ha, dla której Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim prowadził księgę wieczystą Kw nr (...). W treści tej umowy darowizny powód oświadczył, że nieruchomość położona w miejscowości C. (dz. Nr (...) i (...)) stanowi majątek wspólny jego i jego żony T. W., gdyż w momencie nabywania przedmiotowej nieruchomości pozostawali w związku małżeńskim, a w małżeństwie ich obowiązywał ustrój ustawowej wspólności.

Na podstawie tej umowy darowizny właścicielami nieruchomości położonej w miejscowości C., dla których SR w Lęborku prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) zostali T. W. oraz dzieci stron D. W. i B. W. po 1/3 części każde z nich. Natomiast powód stał się jedynym właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości O., objętej księgą wieczystą Kw nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim.

dowód: akt notarialny, nr rep. (...) k. 27-31

W dniu 23 marca 2009r. w Kancelarii notarialnej w L. doszło do spotkania T. Z. (wówczas W.), D. W., B. W. i W. W. (1), a następnie do złożenia oświadczenia woli spisane go w formie aktu notarialnego repertorium A numer (...) w treści którego, stawający oświadczyli, że dnia 12 września 2008 roku za nr Rep. A (...) oraz dnia 18 listopada 2008 roku za nr Rep A (...) i Rep A (...) w tutejszej kancelarii (...) odwołał dokonaną dnia 3 grudnia 2007 roku numer Rep. A (...)darowiznę nieruchomości położonej w C., gmina C. objętej Kw (...) na rzecz córki B. W., na rzecz żony B. W. (obecnie byłej żony) i na rzecz syna D. W. z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanych, które to oświadczenia zostały im doręczone odpowiednio dnia 15 września 2008 roku i 19 listopada 2008 roku, a T. W. dnia 13 lutego 2009 roku odwołała darowiznę nieruchomości położonej w miejscowości O., gmina L., powiat S. (Kw numer (...)) dokonaną na rzecz męża W. W. (1) dnia 3 grudnia 2007 roku numer Rep. A (...), z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego, które to oświadczenie zostało mu doręczone dnia 19 lutego 2009 roku.

Jednocześnie W. W. (1) oświadczył, że cofa (za zgodą obdarowanych) swoje oświadczenia z dnia 12 września 2008 roku i 18 listopada 2008 roku o odwołaniu darowizn dokonanych na rzecz B. W., T. W. i D. W., a nadto oświadczył, że uważa swoje roszczenia o przeniesienie własności udziałów we współwłasności nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości C., gmina C. objętej Kw numer (...), za niebyłe. Nadto W. W. (1) oświadczył, że zobowiązuje się w ciągu siedmiu dni cofnąć wszystkie pozwy, wnioski, zawiadomienia o popełnieniu przestępstw przez obdarowanych i inne sprawy wniesione do sądu i organów ścigania przeciwko nim.

Z kolei T. W. oświadczyła, że przebaczyła W. W. (1) rażąca niewdzięczność i cofa (za zgodą obdarowanego) swoje oświadczenie z dnia 13 lutego 2009 roku o odwołaniu darowizny dokonanej na rzecz W. W. (1), a nadto oświadczyła, że uważa swoje roszczenie o przeniesienie własności udziału we współwłasności nieruchomości położonej w O., gmina L., objętej Kw nr (...), za niebyłe.

Strony aktu notarialnego oświadczyły, że nie roszczą ani w przyszłości nie będą rościć wobec siebie żadnych pretensji w tym również finansowych z tytułu umowy darowizny z dnia 3 grudnia 2007 roku nr Rep. A (...).

dowód: akt notarialny, numer rep. A (...) k. 32-33v.

W tym samym dniu strony zawarły w L. przed notariuszem H. C. umowę darowizny, na mocy której B. W. darowała ojcu W. W. (1) cały swój udział wynoszący 1/3 części w zabudowanej nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw. nr (...), a D. W. darował matce T. W. udział wynoszący 1/6 części i ojcu W. W. (1) udział wynoszący 1/6 części w tej nieruchomości.

T. W. i W. W. (1) ustalili w tej umowie sposób korzystania z przedmiotowej nieruchomości.

dowód: akt notarialny numer rep. A (...) k. 34-37,

Pismem z dnia 8 września 2008 roku T. Z. (wówczas W.), B. W. i D. W. wypowiedzieli W. W. (1) umowę użyczenia lokalu handlowego położonego w C. przy ul. (...).

dowód: pismo z dnia 8 września 2008 roku k. 15

W dniu 29 grudnia 2008 roku powód skierował do Prokuratury Rejonowej w L. zawiadomienie o podejrzenie popełnienia przestępstwa na jego szkodę przez m.in. T. Z., polegającego na kradzieży kwot pieniężnych, stanowiących przychód jego przedsiębiorstwa z dzierżawionych automatów do gier o niskich wygranych w okresie od lutego 2008 roku do lipca 2008 roku.

dowód: zawiadomienie z dnia 29 grudnia 2008 roku k.20-21,

W dniu 29 stycznia 2009 roku powód złożył ustne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na jego szkodę m.in. przez T. Z., a polegającego na kradzieży pieniędzy stanowiących przychód ze sklepu powoda i punktu L..

dowód: protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie z dnia 29 stycznia 2009 roku k. 17-19v.

W piśmie z dnia 21 lipca 2013 roku będącym odpowiedzią powoda na skierowane do niego przez T. Z. wezwanie do spłaty kredytu, powód wskazywał na fakt podjęcia przez nią kwoty 2.000 zł wpłaconą przez powoda na konto w dniu 5 września 2012 roku oraz na poniesienie przez niego szkody z tytułu rozliczeń finansowych z J. K..

dowód: pismo z dnia 21 lipca 2013 roku k.22-23wezwanie T. Z.

Pozwem z dnia powód wystąpił przeciwko T. Z., D. W. i B. W. o ustalenie nieważności czynności prawnej - umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 3 grudnia 2007 roku obejmującej udziały wynoszące po 1/3 części dla każdego z obdarowanych, zabudowanej nieruchomości położonej w C., podnosząc, że w chwili zawierania tej umowy znajdował się w stanie wyłączającym świadome oraz swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli oraz że przy jej zawieraniu został wprowadzony w błąd przez notariusza co do okoliczności, iż przedmiotowa nieruchomość weszła w skład majątku wspólnego małżonków W. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 4 kwietnia 2014 roku powództwo zostało oddalone.

dowód: dokumenty złożone w aktach sprawy SO w Słupsku (...), pozew k.2-4, wyrok SO w Słupsku z dnia 4 kwietnia 2004 roku k. 285, wyrok SA w Gdańsku z dnia 6 listopada 2014 roku, sygn. (...) wraz z uzasadnieniem k.372-383v.

Pismem z dnia 26 września 2014 roku, doręczonym pozwanej 29 września 2014 roku, powód odwołał darowiznę części nieruchomości zabudowanej, położonej w C., dokonaną na rzecz T. Z. aktem notarialnym z dnia 3 grudnia 2007 roku nr rep. A (...). Jako podstawę odwołania darowizny wskazał rażąca niewdzięczność obdarowanej polegającą na działaniu na szkodę powoda, tj. przewłaszczenie jego środków finansowych, prowadzenie działalności konkurencyjnej do jego działalności gospodarczej, naruszanie jego wizerunku jako przedsiębiorcy, utrudnianie

powodowi prowadzenie działalności gospodarczej w C., co ostatecznie wpłynęło na upadłość działalności powoda i obecną trudną sytuację finansową.

dowód: oświadczenie o odwołania darowizny z dnia 26 września 2014 roku k. 8, potwierdzenie odbioru k.43v.

Obecnie nieruchomości w C. jest współwłasnością pozwanej i osoby trzeciej.

okoliczność bezsporna

Sąd zważył:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Treść żądania pozwu i jego uzasadnienie jednoznacznie wskazują, że powód W. W. (1) domagał się w niniejszym postępowaniu zobowiązania pozwanej T. Z. do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotu darowizny dokonanej umową z dnia 3 grudnia 2007 roku zawartą w formie aktu notarialnego. Treść tak sformułowanego żądania wyznaczała ramy tego postępowania.

Zauważyć należy, iż po dacie zawarcia powyższej umowy, strony dokonały dodatkowych rozporządzeń obejmujących nieruchomości będącą przedmiotem darowizny dokonanej na rzecz pozwanej, jak i oświadczyły w dniu 23 marca 200 roku w formie aktu notarialnego, że nie roszczą ani w przyszłości nie będą rościć wobec siebie żadnych pretensji, w tym również finansowych z tytułu umowy darowizny z dnia 3 grudnia 2007 roku, co już z tej przyczyny czyniło niniejsze powództwo bezzasadnym.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że stosownie do treści art. 898 § 1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie darczyńcy złożone obdarowanemu na piśmie (art. 900 kc). W niniejszej sprawie powód, W. W. (1), odwołał darowiznę dokonaną aktem notarialnym z dnia 3 grudnia 2007 roku w stosunku do pozwanej T. Z., pismem z dnia 26 września 2014 roku. Wprawdzie pozwana odmówiła przyjęcia tego pisma (k.43v.), nie mniej nie oznacza to, że oświadczenie o odwołaniu darowizny do pozwanej nie dotarło. Oświadczenie odwołujące darowiznę wywołuje bowiem skutek z chwilą dojścia do obdarowanego w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią (art. 61§1kc). Fakt ten nie był zresztą przez pozwaną kwestionowany.

W niniejszej sprawie istotna jest treść art. 899§3 kc, w myśl którego, darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Oznacza to, że uprawnienie powoda (darczyńcy) do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności pozwanej (obdarowanej) może być realizowane jedynie w zamkniętym przedziale czasu. Przyczyny odwołania darowizny nie mogą stanowić te zachowania, pozwanej, o których powód dowiedział się wcześniej niż na rok przed złożeniem oświadczenia o odwołaniu darowizny.

Mając zatem na względzie, że W. W. (1) oświadczenie o odwołaniu darowizny złożył w dniu 26 września 2014 roku przedmiotem oceny Sądu, pod kątem spełnienia przesłanki rażącej niewdzięczności, mogły być tylko te zachowania pozwanej, o których powód dowiedział się w okresie od 26 września 2013 roku do 26 września 2014 roku. Tymczasem z treści pozwu, przedłożonych doń dokumentów i informacyjnego wysłuchania powoda na rozprawie w dniu 10 grudnia 2015 roku (k.169v.), wynika, że zachowania pozwanej, w których powód upatruje rażącej niewdzięczności miały miejsce przed 26 września 2013 roku, a powód miał o nich wiedzę również przed tą datą. Dotyczy to w szczególności przewłaszczenia środków finansowych powoda, o czym miał on wiedzę już w latach 2008 i 2009 co wynika jednoznacznie z treści składanych przez niego zawiadomień o popełnieniu przestępstwa (k. 17-21), a jeżeli chodzi o pozostałe kwestie finansowe, w tym podjęcie przez pozwaną z konta bankowego pieniędzy powoda, to wiedzę w tym przedmiocie powód miał, przyjmując najkorzystniejszą dla niego datę, w lipcu 2013 roku, co wynika z treści pisma z dnia 21 lipca 2013 roku (k. 22). Jeżeli zaś chodzi o grupę zarzutów co do utrudniania powodowi przez pozwaną prowadzenia działalności gospodarczej w C. (sklepu, punktu Lotto zlokalizowanego w darowanej nieruchomości), w

tym prowadzenia działalności konkurencyjnej, to zdarzenia te miały miejsce w 2008 roku – wypowiedzenie umowy użyczenia lokalu handlowego, a najdalej w 2010 roku, jeśli zważy się, że w tym roku powód dokonał sprzedaży części nieruchomości na rzecz osoby trzeciej. Te zachowania pozwanej miały przy tym taki charakter, że wiedzę o nich powód miał w tym czasie, kiedy one występowały. Także nastawianie przez pozwaną dzieci przeciwko powodowi miało miejsce przed wrześniem 2013 roku. Sąd nie badał więc, czy wyżej wymienione zachowania T. Z. miały rzeczywiście miejsce i czy można je uznać za rażąco niewdzięczne. Powód bowiem nie mógł w niniejszej sprawie powoływać się na nie jako podstawy do odwołania darowizny, z uwagi na upływ terminu wskazanego w art. 899§3 kc. Wyjaśnić w tym miejscu należy, że roczny termin wskazany w powyższym przepisie jest terminem zbliżonym do prekluzyjnego. Oznacza to, że nie może on być ani skracany ani przedłużany a jego upływ powoduje, że uprawnienie darczyńcy wygasa.

Odnosząc się jeszcze do argumentacji pozwanego koncentrującej się wokół kwestii związanych z nieważnością umowy darowizny z dnia 3 grudnia 2007 roku, to wskazać należy, że kwestia ta (ważności tej umowy) została przesądzona wyrokiem Sadu Okręgowego w Słupsku z dnia kwietnia 2010 roku, sygn. akt (...), utrzymanym w mocy wyrokiem Sadu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 października 2014 roku, sygn. akt (...). Tym samym przesądzone zostało, że powód nie został wprowadzony w błąd przy jej podpisywaniu przez notariusza, do czego notariusz miał być nakłoniony przez pozwaną.

W tym stanie rzeczy wobec stwierdzenia, że powód odwołał darowiznę po upływie roku od dowiedzenia się o niewdzięczności pozwanej, uznać należało, że roszczenie jego wygasło, a w konsekwencji powództwo należało oddalić, o czym orzeczono jak w sentencji.

Na oryginale właściwy podpis